

Regulering, levealdersjustering og individuell garanti

Levealdersjustering, individuell garanti og ny regulering er viktige stikkord når det gjelder pensjonsreformen, som trådte i kraft i 2011. Her er en oversikt over hva begrepene betyr.

Hva er levealdersjustering?

Du har kanskje hørt at den opptjente pensjonen din skal fordeles på det antall år ditt årskull i snitt er forventet å leve. Dette kalles levealdersjustering. Så lenge levealderen øker, må hvert årskull jobbe lenger enn det forrige for å oppnå samme pensjon. Som medlem i Statens pensjonskasse er du garantert 66 prosent av pensjonsgrunnlaget – før levealdersjusteringen. Kravet er at du må ha jobbet i 30 år i full stilling, og at du er i jobb i offentlig sektor når du går av. Kortere opptjening gir tilsvarende lavere pensjon. Pensjonen fra Statens pensjonskasse og andre offentlige tjenstepensjonsordninger skal samordnes med ytelser fra folketrygden. Samordning regulerer fordelingen av utbetalingen av pensjon fra folketrygden og offentlige tjenstepensjonsordninger. I samordningen er det regler som gjør at samlet pensjon fra folketrygden og Statens pensjonskasse kommer over 66 prosent. Likevel gjør levealdersjusteringen at samlet pensjon blir lavere enn før pensjonsreformen som ble innført i 2011. En individuell garanti Levealdersjusteringen gjør at mange vil få lavere pensjon enn tidligere. Jo yngre en person er, desto lengre tid er det til å påvirke den endelige pensjonen. For å ivareta de som har kortest tid til pensjonering, har årskullene til og med 1958 en individuell garanti. Garantien sikrer at de kan få 66 prosent av pensjonsgrunnlaget om de går av med hel alderspensjon når de fyller 67 år. Villkårene for garantien på 66 prosent ved fylte 67 år er:

- 30 års medlemskap i hel stilling og
- alderspensjonen fra Statens pensjonskasse og fra folke trygden må tas ut samtidig når du fyller 67 år

Det betyr samtidig at hvis du har tatt ut alderspensjonen før du fyller 67 år, vil du ikke oppnå 66 prosent i samlet alderspensjon når du fyller 67 år.

Garantien har foreløpig ikke vært i bruk

Levealdersjustering og individuell garanti ble innført for drøyt tre år siden – i 2011. Så langt er det ingen alderspensjonister som har fått en individuell garanti fra Statens pensjonskasse. Dette skyldes at i samordningen er det regler som gjør at samlet pensjon fra Statens pensjonskasse og folketrygden ender opp med å bli høyere enn 66 prosent for de som kan ta ut pensjon nå. Levealdersjusteringen for årskullene 1944- 1946 er altså foreløpig ikke sterkere enn fordelene som ligger i samordningsregelverket.

Hva med reguleringen?

Pensjonsrettighetene dine reguleres hvert år slik at de opprettholder verdien over tid. Fra 2011 ble det innført ny regulering, som tar utgangspunkt i lønnsveksten i samfunnet. Mens pensjon under opptjening reguleres med lønnsveksten, har Stortinget vedtatt at pensjon under utbetaling skal ligge mellom økningen av lønns- og prisvekst. Det inne bærer at pensjonen justeres med lønnsvekst for deretter å fra trekkes en fast faktor på 0,75 prosent.

Det gir følgende regnestykke: Regulering = lønnsvekst x (1– 0,0075). Den faste faktoren på 1– 0,0075 er lik et fratrekk på 0,9925. Reguleringsreglene i Statens pensjonskasse er tilpasset folketrygden og kalles indeksering, forteller Kristoffer Sørli. Nedenfor er forskjellen på lønnsvekst og indeksering siden ordningen ble innført i 2011.

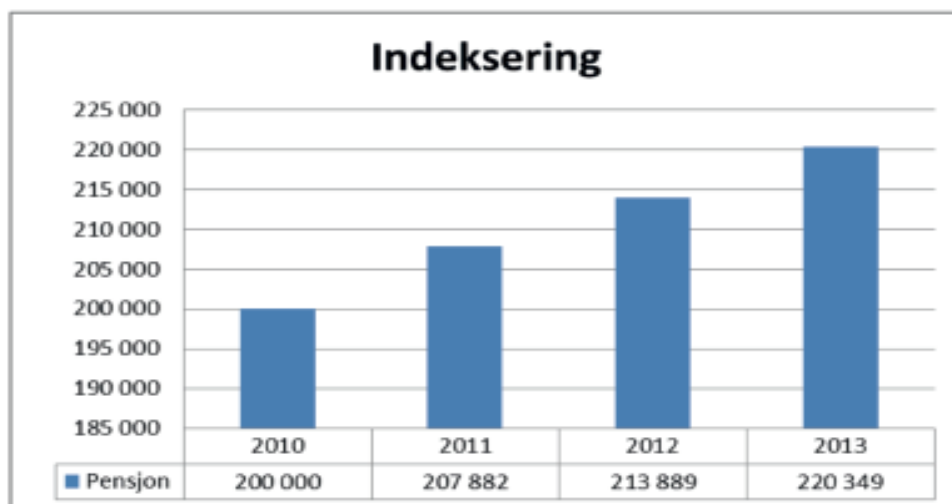
	2011	2012	2013
Lønnsvekst	4,73 %	3,67 %	3,80 %
Indeksering	3,94 %	2,89 %	3,02 %

Figur 1 – kilde Teknisk beregningsutvalg (TBU)

Først reguleres pensjonen med lønnsveksten: $1 \times 4,73 \% = 0,0473$ Deretter legges lønnsveksten til pensjonen: $1 + 0,0473 = 1,0473$ Så multipliseres den justerte pensjonen med den faste faktoren = $1,0473 \times 0,9925 = 3,94 \%$

Regulering av særalderspensjoner

Særalderspensjon under utbetaling, altså alderspensjon for dem med lavere aldersgrense enn 70 år, reguleres med lønnsvekst multiplisert med faktoren 0,9925. La oss se på et eksempel på hvordan reguleringen slår ut for en 62-åring fra 2010 og frem til i dag. Vi setter at alderspensjonen er 200 000 kroner ved start i 2010. Vi benytter de faktiske reguleringene fra mai 2011 og frem til i dag.

Figur 2

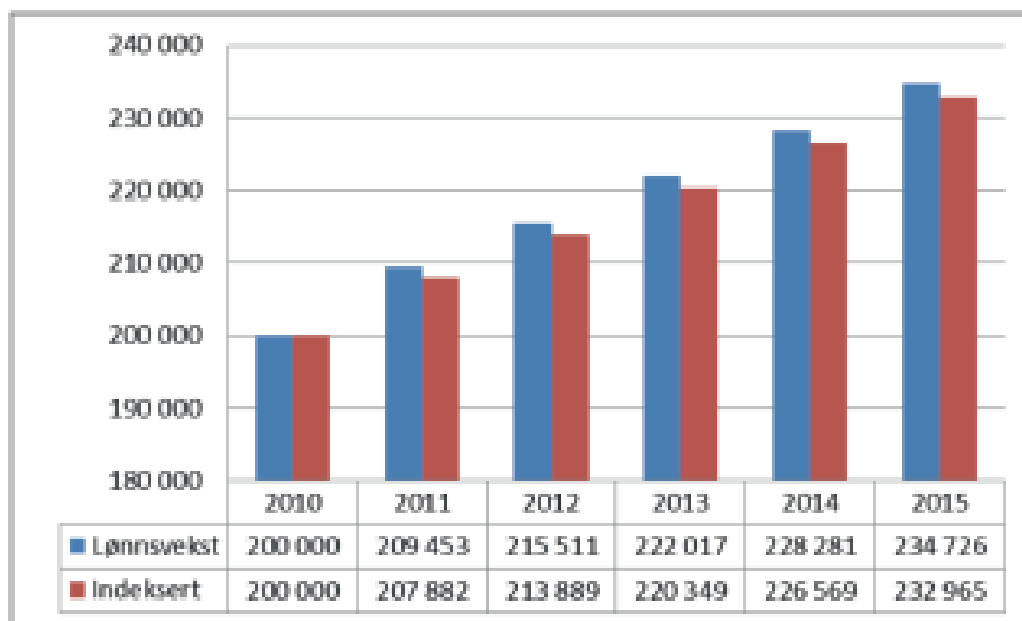
Når en på særalderspensjon blir 67 år skal særalderspensjonen omregnes til ordinær alderspensjon. Omregning til alderspensjon innebærer følgende:

- 1) ny regulering av pensjonsgrunnlaget
- 2) levealdersjustering
- 3) en eventuell individuell garanti

Ny regulering av pensjonsgrunnlaget

– For å kompensere for at disse pensjonistene ikke skal få lavere ytelser enn de som står i arbeid frem til 67 år, reguleres pensjonsgrunnlaget fra uttak av særalderspensjon og frem til 67 år med lønnsveksten, sier Sørлие.

I dette eksempelet vil en som har særalderspensjon fra 62 år til 67 år få omregnet pensjonsgrunnlaget når han fyller 67 år. Omregningen i vårt eksempel ved 67 år viser en differanse på pensjonsgrunnlagene på omtrent 1 700 kroner.

I figur 3 er den faktiske økningen av lønnsveksten fra 2010 til 2013 som er benyttet og 3,6 prosent lønnsvekst fra 2014 og 2015.

Regulering av avtalefestet pensjon (AFP)

AFP under utbetaling reguleres som alderspensjoner for øvrig, det vil si med lønnsvekst multiplisert med faktoren 0,9925. AFP-pensjonistene får omregnet pensjonsgrunnlaget både når de fyller 65 år og når de fyller 67 år.

Reguleringen skjer automatisk

Reguleringen av pensjonsutbetalingen i Statens pensjonskasse skjer automatisk gjeldende fra mai hvert år. Indekseringen når du fyller 65 år for de med AFP og 67 år skjer også automatisk. Det gis ingen spesifikk utregning på pensjonsgrunnlaget i informasjonen fra oss.